

OBSAH

Úvod	5
----------------	---

Část první

VZNIK SVĚTOVÉ SOCIALISTICKÉ SOUSTAVY

<i>Kapitola I. SVAZ SOVĚTSKÝCH SOCIALISTICKÝCH REPUBLIK</i>	15
1. Přechem k mírové výstavbě	15
Těžké následky války. — Program obnovy a rozvoje národního hospodářství.	
2. Obnova a rozvoj průmyslu a zemědělství	20
Sovětský průmysl ve čtvrté pětiletce. — Výsledky čtvrté pětiletky v průmyslu. — Zemědělství ve čtvrté pětiletce. — Socialistická přeměna zemědělství v západních oblastech Běloruska, Ukrajiny a Moldávie a v Pobaltí. — Výsledky pětiletky v zemědělství.	
3. Hmotné postavení obyvatelstva a kulturní výstavba	43
Růst reálných příjmů a zlepšování hmotného postavení obyvatelstva. — Úspěchy kulturní výstavby.	
4. Veřejný a politický život v zemi	50
Komunistická strana — organizující a vedoucí síla sovětského lidu. — Sověty poslanců pracujících. — Masové společenské organizace pracujících.	
5. Zahraniční politika SSSR	57
<i>Kapitola II. DEMOKRATICKÉ A SOCIALISTICKÉ REVOLUČNÍ PŘEMĚNY V ZEMÍCH STŘEDNÍ A JIHOVÝCHODNÍ EVROPY</i>	61
1. Polsko	66
Vytvoření vlády národní jednoty a potvrzení nových státních hranic. — Pokusy re-	

akčních sil o konsolidaci. Vytvoření protidemokratických stran. — I. sjezd Polské dělnické strany. Vydání zákona o znárodnění velkých a středních podniků. — Lidové referendum. Volby do ústavodárného Sejmu. — Boj za splnění tříletého plánu. Vytvoření Polské sjednocené dělnické strany. — Splnění tříletého plánu. — Zahraniční politika lidového Polska.

2. Rumunsko 80
 Nastolení lidově demokratické moci. Pozemková reforma. — Celostátní konference KSR. Vítězství demokratických sil v parlamentních volbách. — Vyhlášení Rumunské lidové republiky. — Přejchod Rumunska k budování základů socialismu. — Zahraniční politika.
3. Bulharsko 93
 Volby do národního shromáždění. — Pozemková reforma. Vyhlášení Bulharské lidové republiky. Podepsání mírové smlouvy. — Dvouletý národohospodářský plán. Ústava Bulharské lidové republiky. — Znárodnění průmyslu a bank a splnění dvouletého plánu. — V. sjezd BDS(k) a začátek plnění prvního pětiletého plánu. — Zahraniční politika.
4. Jugoslávie 104
 První poválečná ekonomická a sociální opatření. Pozemková reforma. — Ústavodárná skupština a schválení ústavy Federativní lidové republiky Jugoslávie. — Začátek socialistické industrializace. V. sjezd KSJ. — Zahraniční politika.
5. Albánie 114
 První sociálně ekonomická opatření lidově demokratického státu. — Pozemková reforma a začátek socializace vesnice. — Vyhlášení lidové republiky v Albánii a posílení jejího mezinárodního postavení. — I. sjezd Komunistické strany Albánie. Program vybudování základů socialismu.
6. Maďarsko 120
 Volby do Národního shromáždění. Vytvoření levicového bloku. — Odhalení kontrarevolučního spiknutí. Rok rozhodujícího obratu. — Orientace na výstavbu základů socialismu. Schválení ústavy Maďarské lidové republiky. — Zahraniční politika.
7. Československo 132
 Boj za splnění Košického vládního programu. První pozemková reforma. — Rozšíření socialistického sektoru v průmyslu. VIII. sjezd KSČ. — Volby do Ústavodárného národního shromáždění. — Druhá pozemková reforma. Milionářská dávka. — Nezdar spiknutí reakce v únoru 1948. — IX. sjezd KSČ. Orientace na výstavbu socialismu. — Zahraniční politika.
8. Východní Německo. Vytvoření Německé demokratické republiky 149
 První poválečné dny v Německu. — Demokratické přeměny ve východním Německu. Založení Jednotné socialistické strany Německa. — Vznik Německé demokratické republiky.

Kapitola III. VÝSTAVBA SOCIALISMU V MONGOLSKÉ LIDOVÉ REPUBLICĚ. LIDOVĚ DEMOKRATICKÉ REVOLUCE VE VÝCHODOASIJSKÝCH ZEMÍCH 162

1. Mongolská lidová republika 163
2. Vietnamská demokratická republika 167
 Boj za upevnění lidové moci v letech 1945—1946. — Odpor proti agresí v letech 1945 až

1946. — Schválení ústavy VDR. První etapa celonárodní války odporu (rok 1947). — Druhá etapa celonárodní války odporu.

3. Korea 181
 Začátek lidově demokratické revoluce v Koreji (srpen—listopad 1945). — Demokratické přeměny v severní Koreji. — Osobozenecké hnutí v jižní Koreji. — Vytvoření Korejské lidově demokratické republiky. Nová etapa revolučních přeměn. — Boj jihokorejského lidu za národní jednotu a demokracii.
4. Občanská válka v Číně. Vytvoření Čínské lidové republiky 193
 Situace v Číně po kapitulaci Japonska. — Mírové jednání mezi Komunistickou stranou Číny a Kuomintangem. — Útok kuomintangské armády na osvobozené oblasti v létě a na podzim 1946. — Zhroutil útočných operací Čankajškovy armády v první polovině roku 1947. Prohloubení krize v kuomintangském zázemí. — Přechod Lidové osvobozené armády do strategické ofenzívy. Politický a ekonomický program Komunistické strany Číny. — Rozhodující vítězství revolučních sil a vytvoření Čínské lidové republiky.

Část druhá

KAPITALISTICKÝ SVĚT V LETECH 1945—1949

- Kapitola IV. NOVÁ ETAPA VŠEOBECNÉ KRIZE KAPITALISMU* 213
 Oslabení hospodářských a politických pozic imperialismu. — Nové projevy zákona nerovnoměrného vývoje kapitalistických zemí v epoše imperialismu. — Růst demokratického hnutí. Politická krize imperialismu. — Imperialismus USA v čele světové reakce. Růst nových rozporů v kapitalistickém světě.
- Kapitola V. HLAVNÍ KAPITALISTICKÉ ZEMĚ* 221
1. Spojené státy americké 221
 Cíle a možnosti USA v poválečném světě. Nároky na světovládu. — První kroky ke studené válce. — Poválečná rekonverze a sociální politika vlády. Vzestup stávkového hnutí. — Politika „zadržování komunismu“ v Evropě a v Asii. — Krize politického systému. Reakční zvlé a růst militarismu.
2. Velká Británie 249
 Výsledky války. — Parlamentní volby v roce 1945. — Znárodnění a sociální reformy. — Hospodářská politika vlády. — Zahraniční politika. — Koloniální politika labouristické vlády a začátek rozpadu Britského impéria. — Politické strany. Dělnické hnutí.
3. Francie 268
 Politická a hospodářská situace po válce. — První Ústavodárné shromáždění. Referendum z 5. května 1946. — Ústava z roku 1946. — Krize bloku tří stran. Vyloučení komunistů z vlády. — Zostření třídního boje. Stávkové hnutí v roce 1947. — Zahraniční politika Francie v období „prozatímní vlády“ (1945—1946). — „Marshallizace“ Francie. Vstup do Atlantického paktu. — Zostření třídního boje v letech 1948—1949.
4. Itálie 288
 Sociální, hospodářská a politická situace v Itálii po válce. — Vláda a výbory národního osvobození (21. června 1945—12. června 1946). — Zrod republiky. — Rozpad demokra-

tické koalice. — Schválení ústavy. — Reakční politika koalice „centra“. — Boj pracujících za řešení sociálních problémů v letech 1948—1949.

5. Západní Německo. Vznik NSR	305
Okupační politika západních mocností. — Vznik Komunistické strany Německa a Sociálně demokratické strany Německa v západních pásmech. — Vytvoření buržoazních stran. — Dělnické hnutí v letech 1946—1947. — Zápas dělnické třídy za vytvoření demokratických správních orgánů. — Rozdělení Německa. Vznik NSR. — Dělnické a demokratické hnutí v západním Německu v letech 1948—1949.	
6. Japonsko	319
První reformy. Hospodářská situace v letech 1945—1946. — Vznik politických stran a parlamentní volby v roce 1946. — Protidělnická politika Jošidovy vlády. Stávkové hnutí z let 1946—1947. — Parlamentní volby z roku 1947. — Vlády „střední cesty“. — Demokratické přeměny z let 1945—1947. — Změna okupační politiky USA. Program hospodářské stabilizace. — Parlamentní volby v roce 1949.	
<i>Kapitola VI. BRITSKÁ DOMINIA (Kanada, Austrálie, Nový Zéland, Irsko)</i>	336
1. Kanada	336
2. Austrálie	340
3. Nový Zéland	344
4. Irsko	345
<i>Kapitola VII. KAPITALISTICKÉ ZEMĚ SEVERNÍ EVROPY (Finsko, Švédsko, Norsko, Dánsko, Island)</i>	350
1. Finsko	352
2. Švédsko	358
3. Norsko	359
4. Dánsko	360
5. Island	361
<i>Kapitola VIII. KAPITALISTICKÉ ZEMĚ STŘEDNÍ A ZÁPADNÍ EVROPY (Rakousko, Švýcarsko, Belgie, Nizozemí, Lucembursko)</i>	363
1. Rakousko	364
2. Švýcarsko	370
3. Belgie	374
4. Nizozemí	375
5. Lucembursko	377

<i>Kapitola IX. KAPITALISTICKÉ ZEMĚ JIŽNÍ EVROPY (Řecko, Španělsko, Portugalsko)</i> . . .	378
1. Řecko	378
2. Španělsko	384
3. Portugalsko	388

Část třetí

**NÁRODNĚ OSVOBOZENECKÉ HNUTÍ V LETECH 1945—1949.
ZAČÁTEK ROZPADU KOLONIÁLNÍ SOUSTAVY IMPERIALISMU**

<i>Kapitola X. VZNIK NEZÁVISLÝCH STÁTŮ V JIHOVÝCHODNÍ A JIŽNÍ ASII</i>	395
1. Indonésie	396
Období prezidentské vlády (srpen—říjen 1945). — Indonéské politické strany. Přejedání k vládnímu systému více stran. — Britská a nizozemská intervence. Dohoda z Linggajati. — Válka Nizozemí proti Indonéské republice. — Renvillská dohoda. Začátek rozkolu v jednotné národní frontě. — Madiunské události. — Nezdár druhé koloniální války Nizozemí proti Indonéské republice.	
2. Filipíny	409
3. Indie v letech 1945—1947	412
Výsledky války. Zostření třídních a národnostních rozporů. — Nový rozmach boje pracujících. Nepokoje v armádě. — Britské plány na rozdělení Indie. Zostření rozporů mezi Muslimskou ligou a Indickým národním kongresem. — Ustavení prozatímní vlády. Další zostření vnitropolitické situace. — Rozdělení Indie. Vytvoření Indické unie a Pákistánu.	
4. Indická unie	417
Vytvoření státu Indická unie. — První hospodářská opatření vlády Indické unie. Zahraníční politika. — Dělnické a rolnické hnutí v dominiu.	
5. Pákistán	425
Společenská a hospodářská situace po vyhlášení nezávislosti. — Muslimská liga u moci. — Rolnické a dělnické hnutí. — Vztahy mezi národnostmi v Pákistánu.	
6. Barma	432
7. Cejlon	438
8. Malajská federace a Singapur	442
9. Kambodža	444
10. Laos	446
11. Thajsko	448

<i>Kapitola XI. PROTIIMPERIALISTICKÉ HNUTÍ V ZEMÍCH JIHOZÁPADNÍ ASIE</i>	450
1. Turecko	451
2. Írán	456
3. Afghánistán	460
4. Irák	462
5. Jordánsko	464
6. Sýrie	465
7. Libanon	467
8. Země Arabského poloostrova	469
9. Palestina v letech 1945—1948. Vznik izraelského státu a arabsko-izraelská válka z let 1948—1949	472
<i>Kapitola XII. ZEMĚ SEVERNÍ AFRIKY</i>	476
1. Egypt	477
2. Súdán	483
3. Alžírsko	484
4. Tunisko	486
5. Maroko	487
<i>Kapitola XIII. TROPICKÁ A JIŽNÍ AFRIKA</i>	490
Nová úloha tropické a jižní Afriky ve světové ekonomice a politice. — Nové programy koloniálního vykořisťování. — Politické ústupky a manévry metropolit. — V. panafrický kongres. — Vznik nových politických stran. — Dělnické hnutí a odbory. — Etiopie a Libérie. — Růst demokratických sil v Jihoafrické unii. — Nástup Nacionalistické strany k moci v JAU. Apartheid. — Anexe Jihozápadní Afriky.	
<i>Kapitola XIV. LATINSKÁ AMERIKA</i>	510
Argentina. — Brazílie. — Mexiko. — Chile. — Rozvoj revoluce v Guatemale. — Občanská válka v Kostarice. — Kuba.	

Část čtvrtá

MEZINÁRODNÍ VZTAHY V LETECH 1945—1949

<i>Kapitola XV. VYTVOŘENÍ SOCIALISTICKÝCH MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ</i>	531
--	-----

<i>Kapitola XVI. PROBLÉMY POVÁLEČNÉHO MÍROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ V EVROPE</i>	534
<i>Kapitola XVII. NĚMECKÁ OTÁZKA</i>	538
Kořeny a podstata německé otázky. — Spojenecký program řešení německé otázky. — Spojenecká okupační správa v Německu. Její struktura a úkoly. — Situace v Německu po skončení války. — Demilitarizace Německa. — Denacifikace a demokratizace Německa. — Rozštěpení Německa.	
<i>Kapitola XVIII. PROBLÉMY MÍROVÉHO USPOŘÁDÁNÍ NA DÁLNÉM VÝCHODĚ</i>	552
<i>Kapitola XIX. VYTVOŘENÍ A ČINNOST ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ</i>	558
<i>Kapitola XX. IMPERIALISTICKÁ POLITIKA STUDENÉ VÁLKY A VYTVOŘENÍ AGRESIVNÍHO SEVEROATLANTICKÉHO BLOKU. BOJ SSSR ZA MÍR A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCI</i>	564

Část pátá

MEZINÁRODNÍ KOMUNISTICKÉ A DĚLNICKÉ HNUTÍ. VYTVOŘENÍ MASOVÝCH MEZINÁRODNÍCH DEMOKRATICKÝCH ORGANIZACÍ

<i>Kapitola XXI. MEZINÁRODNÍ KOMUNISTICKÉ A DĚLNICKÉ HNUTÍ</i>	575
1. Dělnická třída v letech 1945—1949: její početní růst a růst její organizovanosti	575
Formování dělnické třídy v zemích světové socialistické soustavy. — Početní růst proletariátu v různých kapitalistických zemích. — Formování proletariátu v zemích s národně osvobozeným hnutím. — Růst komunistického hnutí. — Rozpornost růstu sociálně demokratického hnutí. — Růst odborové organizovanosti dělnické třídy.	
2. Rozmach boje dělnické třídy za demokratické přeměny v letech 1945—1947	581
Dělnická třída v čele boje za upevnění socialistického a lidově demokratického zřízení. — Dělnická třída v čele poválečného demokratického vzestupu ve vyspělých kapitalistických zemích. — Vzestup komunistického a demokratického hnutí v oblastech národně osvobozeného boje. — Boj komunistických stran proti levičáckým a pravicově oportunistickým úchylkám. — Akční jednota komunistických a sociálně demokratických stran v letech 1945—1947.	
3. Boj dělnické třídy jednotlivých zemí za udržení demokratických vymožeností, za mír a národní nezávislost (léta 1947—1949)	594
Další úspěchy ve vytváření světové socialistické soustavy a jejich historický význam. — Boj dělnické třídy proti rozbíječské politice pravicových sociálních demokratů v kapitalistických zemích. — Proti náporu reakce v zemích Latinské Ameriky, Asie a Afriky. — Růst mezinárodní organizovanosti a ideologické vyzbrojenosti komunistického hnutí.	
<i>Kapitola XXII. HNUTÍ OBRÁNCŮ MÍRU</i>	607
Chronologická tabulka	617

Seznam základní literatury a pramenů	627
Jmenný rejstřík	679
Zeměpisný rejstřík	685
Seznam map	695